

Nieuwsbrief Recreatie & Ruimte - Nummer 16, december 2011

In deze nieuwsbrief vindt u de volgende onderwerpen:

- Bleker continueert Kennisprogramma Regionale Beeldverhalen
  - Toekomstagenda Vrije Tijd en Toerisme; Gastvrijheid van Wereldklasse
  - Green Deal: selectie icoonprojecten in volle gang
  - Inn Style; zakelijke recreatie in Maarsse
  - Leersessie gebiedsfonds en regionale beeldverhalen
  - Cradle to cradle; ook voor uw bedrijf?
  - Case 'Financiering' in 4e STIRR ondernemersbijeenkomst bij Seafari
  - Watersportcamping Heeg in Friesland
  - SBIR-projecten Innovatie voor Recreatie en Ruimte in de spotlights
  - Onderzoek naar berekeningsmodel ter ondersteuning van beslissingen
  - Kerstgroet en nieuwjaarswens
-

Bleker continueert Kennisprogramma Regionale Beeldverhalen

“In het kader van mijn toerismebeleid verleen ik u hierbij op grond van artikel 2 van de kaderwet EZ-subsidies, subsidie voor de uitvoering van het Kennisprogramma Regionale Beeldverhalen 2012 conform uw projectplan,” schrijft Staatssecretaris Bleker in een aan STIRR gerichte brief op 2 december 2011.

Het nieuws kwam niet geheel onverwacht, maar het is toch prettig om officieel bevestigd te krijgen dat we ook in 2012 door kunnen gaan met het ondersteunen van regionale beeldverhalen. Het accent ligt daarbij op de vijf door het IPO geselecteerde pilots, te weten Friese Meren, Parkstad, Veluwe, Dijk van een Delta en Religieuze schatten Brabant. Maar we merken dat ook steeds meer andere regio's ons weten te vinden met vragen over bijvoorbeeld verdienmodellen, procesaanpak of staatssteun.

Riek Bakker

Lees het hele artikel op de [website](#).

Blijf op de hoogte via onze nieuwsbrief en website!

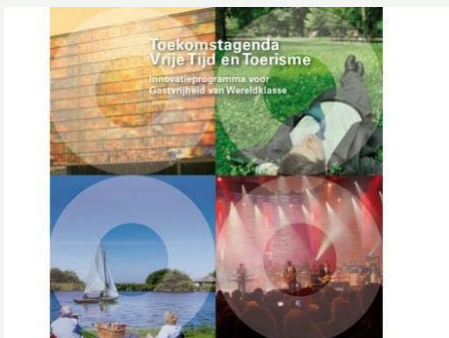
Toekomstagenda Vrije Tijd en Toerisme; Gastvrijheid van Wereldklasse

Gastvrijheid van Wereldklasse! Dat is het thema van de toekomstagenda Vrije Tijd en Toerisme die op 23 november jongstleden tijdens een feestelijke bijeenkomst in de Koninklijke Schouwburg te Den Haag is gelanceerd.

De agenda stelt dat Vrije Tijd en Toerisme een belangrijke maatschappelijke functie vervult. Het draagt bij aan geluk, welvaart en een omgevingskwaliteit die kenniswerkers en internationale bedrijven aantrekt. Zonder samenwerking en voortdurende vernieuwing gaat die functie verloren. Daarom hebben negen organisaties de krachten gebundeld om te werken aan 'Gastvrijheid van Wereldklasse'.

Belangrijke uitdagingen voor Vrije Tijd en Toerisme zijn de veeleisende burgers, nieuwe markten vanwege opkomende economieën en de toegenomen internationale concurrentie. De keuze voor de invulling van vrije tijd wordt bepaald door factoren als kwaliteit, uniciteit, authenticiteit en intensiteit van de beleving. Dat vraagt maatschappelijk gerichte en visionaire ondernemers die samen met overheden, maatschappelijke organisaties en onderzoekers 'Gastvrijheid van Wereldklasse' realiseren. Als dat lukt, worden we gelukkiger, krijgt onze welvaart een stimulans en wordt de omgevingskwaliteit verder versterkt.

De negen partijen die samen de Toekomstagenda hebben opgesteld, en deze verder zullen uitrollen, zijn: Gastvrij Nederland, ANWB, NBTC, Recron, Staatsbosbeheer, OSO (Vereniging van Samenwerkingsverbanden in de Recreatiesector), Universiteit van Tilburg- Celtor, Kenniscentrum Recreatie en STIRR. Bij de totstandkoming van de Toekomstagenda hebben het Ministerie Economische Zaken en Innovatie en Interprovinciaal Overleg (IPO) een actieve rol gespeeld.

De initiatiefnemers nodigen de sector uit bij te dragen aan de realisatie van de Toekomstagenda via het actieprogramma, dat u kunt vinden op onze [website](#).

Lees het hele artikel via de [website](#).

In de [weblog](#) van Hans Hillebrand kunt u meer lezen over de lancering.

Green Deal: selectie icoonprojecten in volle gang

STIRR en Recron hebben op 3 oktober jl. met het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en het ministerie van Infrastructuur & Milieu de Green Deal Recreatie en Natuur gesloten. In die deal is afgesproken dat STIRR en partner InnovatieNetwerk vijf icoonprojecten zoeken die laten zien dat groei en groen prima samen gaan. In deze projecten investeren de ondernemers in hun bedrijf op een zodanige wijze dat ze ook kwaliteit toevoegen aan hun omgeving.

Onze oproep om voorstellen in te dienen met betrekking tot de Green Deal heeft veel enthousiaste reacties opgeleverd. Op dit moment zijn we druk bezig met de selectie van projecten. Dit doen we samen met vertegenwoordigers van het Rijk. We organiseren met iedereen die een voorstel heeft ingediend een gesprek, bij voorkeur op locatie.

Opvallend is dat er veel prima plannen zijn, maar dat deze vastlopen op regels en vooral de wijze waarmee men met deze regels om moet gaan. Het blijkt lastig te zijn om met elkaar de grenzen op te zoeken van wat kan en mag. Daar zullen we dus in de te sluiten deals op gaan focussen.

STIRR en Recron hebben op 3 oktober jl. met het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en het ministerie van Infrastructuur & Milieu de Green Deal Recreatie en Natuur gesloten. In die deal is afgesproken dat STIRR en partner InnovatieNetwerk vijf icoonprojecten zoeken die laten zien dat groei en groen prima samen gaan. In deze projecten investeren de ondernemers in hun bedrijf op een zodanige wijze dat ze ook kwaliteit toevoegen aan hun omgeving.

In de volgende nieuwsbrief hopen we u de projecten te kunnen voorstellen.

Inn Style; zakelijke recreatie in Maarsssen

Uitzicht op de Maarsseveense Plassen

Eigenaar en directeur Maurice Andringa van Inn Style organiseert evenementen en bijeenkomsten voor zakelijke groepen. Andringa: “Er zijn genoeg andere mooie locaties voor de klant om uit te kiezen daarom moeten we ons onderscheiden en zorgen we dat alles hier klopt bij elk contact. En heel basaal; we helpen. Bij oprechte persoonlijke aandacht voelt een gast zich welkom.”

Zakelijk golfen

Hij sloeg in 2004 de eerste paal voor permanente accommodatie, gemaakt van het onderhoudsvrije red cederhout aan de Maarsseveense Plassen. Zijn droom is dat de losse opstallen, zoals een zeecontainer en schuurtjes, rond de plas verdwijnen en er alleen natuur

en goede ondernemingen overblijven.

Zijn verhaal leest u [hier](#).

Leersessie gebiedsfondsen en regionale beeldverhalen

Een van de kernvraagstukken bij regionale beeldverhalen is de financiering van maatregelen die de kwaliteit van natuur en landschap vergroten. Het Nationaal Groenfonds is opgericht om over dit soort vraagstukken mee te denken én om concreet te helpen. Het Nationale Groenfonds neemt financiële drempels weg, ondersteunt initiatieven en financiert investeringen in natuur, zodat plannen sneller en beter uitgevoerd kunnen worden.

STIRR heeft Jac. Meter, senior accountmanager bij het Nationaal Groenfonds, bereid gevonden om meer te vertellen over de rol die het Nationaal Groenfonds kan spelen binnen regionale beeldverhalen. Jac. is binnen het Nationaal Groenfonds onder meer adviseur Gebiedsfondsen (incl. RaboStreekrekening). Hij zal vertellen over zijn ervaringen en er is volop ruimte voor vragen vanuit de zaal.

De bijeenkomst is vooral bestemd voor beleidsmedewerkers van provincies of andere overheden, die betrokken zijn bij een regionaal beeldverhaal. De bijeenkomst vindt plaats op **dinsdag 31 januari, van 15.00 uur tot 16.30 uur in Utrecht.**

Interesse? Meldt u dan aan bij [Tanja Emonts](#) van STIRR, of per telefoon: 06 - 20 87 43 49

Werk sessie "Cradle to cradle; ook voor uw bedrijf?"

Cradle to cradle (C2C) is een nieuwe kijk op duurzame bedrijfsvoering en ontwerp. De centrale gedachte van de cradle to cradle (wieg tot wieg) filosofie, is dat alle gebruikte materialen en stoffen na hun leven in het ene product, nuttig kunnen worden ingezet in een ander product. C2C kan voor een recreatiebedrijf een interessante bedrijfsfilosofie zijn. STIRR organiseert rond dit innovatieve C2C-concept een werkbijeenkomst vol met praktische tips voor innovatieve recreatie ondernemers.

Een aantal sprekers zal korte, praktische presentaties geven over wat C2C inhoudt, hoe het op recreatiebedrijven toegepast kan worden en wat dit u als ondernemer oplevert. Vervolgens gaat u in kleine groepjes in gesprek met een diversiteit aan experts, zoals een architect, een ruimtelijk ontwerper en collega-ondernemers die de stap naar C2C al gezet hebben. Uiteraard is er ook nog tijd om te netwerken tijdens een afsluitende borrel.

De bijeenkomst vindt plaats op **donderdag 26 januari 2012, van 12.30 uur tot 17.00 uur in Antropia in Driebergen.**

Interesse? Meldt u dan aan bij [Rob Berkers](#) van STIRR, of per telefoon: 06 -36 16 59 34

Case 'Financiering' in 4e STIRR ondernemersbijeenkomst bij Seafari

De 4e STIRR ondernemersbijeenkomst van 22 november jl. stond in het teken van financiering. Ook voor Marco Derksen, eigenaar van [Seafari](#) en gastheer van deze bijeenkomst is financiering een belangrijke uitdaging. Zes ondernemers, STIRR-medewerkers en drie medewerkers van Seafari bogen zich over het financieringsvraagstuk. Dit leverde een enthousiasmerend en inspirerend gesprek op.

Marco, die als gastheer de case inbrengt, vertelt over hoe Seafari als concept is ontstaan. Hij interesseerde zich als kind al in alles wat met water te maken heeft.

Deze interesse resulteerde in een ambitie in termen van: mensen kennis laten maken met duiken, er als ondernemer een boterham aan verdienen en het gedachtengoed (concept) op meerdere locaties te ontwikkelen. Om dit verder vorm te kunnen geven, verzamelde Marco mensen om zich heen met wie hij samen het concept wil realiseren. Inmiddels heeft hij het gevoel dat hij er bijna is: het gebouw/duikcentrum is op papier getekend, er is een locatie gevonden, de provincie ziet het zitten en een deel van de financiering is geregeld. De belangrijkste uitdaging voor Marco en Seafari is om de uiteindelijke financiering van het concept en het gebouw rond te krijgen.

Tijdens de bijeenkomst spraken de aanwezigen over de volgende onderwerpen rondom financiering en financieringsconstructies:

- duidelijkheid rondom de haalbaarheid van de financiering/financieringsconstructie: een harde deadline;
- prijsstelling, hoogte daarvan en afstemming op specifieke doelgroepen ;
- financieringsconstructie in de vorm van een soort obligatiefonds;
- special membership cards.

Marco kreeg advies en tips die hij kan gebruiken bij het verder realiseren van Seafari.

Het is elke keer weer verrassend om te zien hoe de ondernemersbijeenkomst de deelnemende ondernemers nieuwe inzichten geeft. De ondernemers ervaren het sparren met collega's als heel positief, iets waar je weer energie van krijgt.

De 5e STIRR ondernemersbijeenkomst zal plaatsvinden op Slot Loevenstein op **27 januari 2012**. Gastvrouw en directeur Ien Stijns zal dan het onderwerp 'Business plan' als case inbrengen.

Voor meer informatie rondom de 5e STIRR ondernemersbijeenkomst kunt u contact opnemen met [Marien Borgstein](#) of per telefoon: 06 - 51 56 37 43

Watersportcamping Heeg in Friesland

Karin Veldhuizen

Om innovatief te zijn moet je out the box durven denken. Dat is de mening van Karin Veldhuizen, eigenaar van Watersportcamping Heeg in Friesland.

“Als je niets doet weet je zeker dat er niets gebeurt. Denk internationaal. Van alle Nederlandse campings vertaalden er maar twaalf de website in het Italiaans. We zijn ons ook aan het beraden hoe we de camping kunnen verkleuren, dus andere culturen binnenhalen. Er liggen nog zoveel kansen en mogelijkheden. Veranderen is altijd eng, als je gaat pionieren buiten de gebaande paden zijn er geen harde getallen bekend. Daarvoor hebben recreatieondernemers support en ruimte nodig van overheden. De gemeente werkt wel actief mee aan uitbreiding van industrie en economie, maar de betekenis van recreatie-economie

wordt naar mijn mening sterk onderschat,” is haar mening. Annette Gravendeel sprak met deze enthousiaste ondernemster en tekende haar verhaal op.

Het resultaat leest u [hier](#).

SBIR-projecten Innovatie voor Recreatie en Ruimte in de spotlights

In 2009 is de SBIR-regeling Innovatie voor Recreatie en Ruimte opengesteld. Dit is een stimuleringsregeling van het Ministerie van EL&I voor innovatieve producten en diensten gericht op de ontwikkeling en het behoud van de landschappelijke kwaliteit in samenhang met de ontwikkeling van een duurzaam renderende recreatiesector in Nederland. Het ging om een eenmalige tender waarvoor 1 miljoen euro beschikbaar was. In eerste instantie zijn tien projecten gehonoreerd. Een drietal daarvan is doorgegaan naar een tweede fase.

De tien gehonoreerde projecten zijn in opdracht van STIRR beschreven in een brochure. Deze brochure wordt op **26 januari 2012**, tijdens de C2C-werksessie, gepresenteerd. Enkele SBIR-genomineerden die het C2C-concept centraal stellen, zullen tijdens de bijeenkomst over hun plannen vertellen.

Onderzoek naar berekeningsmodel ter ondersteuning van beslissingen

De aanleg voor een jachthaven, de bouw van een wellnesscentrum, het upgraden van verblijfsrecreatie of het inrichten van een gamehal: een verstandige keuze of toch maar even niet? Het zou handig zijn om daar op een eenvoudige manier een berekening van te kunnen maken.

Alterra-onderzoeker Martin Goossen deed op verzoek van de STIRR een verkennend onderzoek naar de mogelijkheden om een beslissingsondersteunend model naar marktpotentieel voor voorzieningen en investeringen in de recreatie te ontwikkelen. De kennis uit dit onderzoek komt van pas bij het uitwerken van een businessplan of het toetsen ervan, maar is ook uitermate nuttig bij het opstellen van een maatschappelijke kosten-baten analyse voor een investering.

Het marktpotentieel geeft een indicatie van de maximale mogelijkheden die er in een regio zijn in de markt voor alle bedrijven die een bepaalde voorziening (willen) aanbieden. Voor een individueel bedrijf is er aan de hand van deze indicatie een omzetpotentieel te bepalen: het maximale deel dat het bedrijf zou kunnen behalen uitgaande van optimale marketinginspanningen.

Er is onderzocht of er belangstelling bestaat bij overheden en het recreatie-toeristisch bedrijfsleven voor zo'n model. Vooralsnog blijkt de behoefte nog dermate diffuus, dat de vereiste samenwerking en financiering nog niet zullen lukken. De kosten voor het gebruiken van een DSS mogen niet te hoog zijn en hangen vooral af van de vorm waarin het wordt aangeboden. De verwachting is dat veel bedrijven het alleen zouden gebruiken voor een quick scan, om daarna een uitgebreider onderzoek door adviseurs te laten uitvoeren. De aanbeveling uit het onderzoek luidt om een eventueel model stapsgewijs op te zetten. Het gaat dan in eerste instantie om een versie waarin alleen deelnamepercentage, frequentie, verzorgingsgebied en demografische ontwikkeling zijn opgenomen.

De grote veranderingen in kennisinfrastructuur en de beleidsverschuivingen naar de provinciale overheden bieden mogelijk ook kansen voor deze tool. De provincies in Nederland hebben binnen het Inter Provinciaal Overleg (IPO) een landelijke standaard ontwikkeld waarmee de economische betekenis van recreatie en toerisme wordt gemeten. Deze tool zou een volgende standaard kunnen worden. Eén van de aanbevelingen uit het onderzoek is inmiddels al uitgevoerd. NBTC-NIPO research en Alterra hebben afgesproken om samen te gaan werken bij regionale vraag-aanbod analyses in de gastvrijheidssector.

De rapportage is binnenkort te downloaden op de website van STIRR.

Voor meer informatie kunt u terecht bij [Martin Goossen](#)

Colofon

Deze nieuwsbrief informeert u over de uitvoering van het InnovatieProgramma Recreatie en Ruimte en het Kennisprogramma Regionale Beeldverhalen. In het Innovatieprogramma doen we door middel van pilotprojecten ervaring op met ruimte voor ondernemen en beleven in een aangename leefomgeving; voor nu en voor later. In deze ondernemerspilots staan het duurzaam ondernemen en behoud en ontwikkeling van landschapskwaliteit centraal. Via het Kennisprogramma ondersteunen we vijf landelijke pilots rond regionale beeldverhalen met behulp van kennis. Ook zorgen we voor kennisverspreiding naar andere partijen die met regionale beeldverhalen aan de slag zijn of aan de slag willen.

STIRR maakt de verkregen kennis en ervaring, in de vorm van good practices, toegankelijk voor betrokken private en publieke doelgroepen: via deze nieuwsbrief, de website www.recreatieenruimte.nl, boekjes en bijeenkomsten.

STIRR is een initiatief van ondernemers en wordt mede gefinancierd door het ministerie van Economische zaken, Landbouw & Innovatie. STIRR is partner van [InnovatieNetwerk](#).

Meer informatie vindt u op onze [website](#).

De nieuwsbrief van Stichting Innovatie Recreatie en Ruimte (STIRR) komt vijf à zes keer per jaar uit.